

Julkaistu Lapin Kansan Alakerta-palstalla 2.3.2020

Tytti Ahoranta ja Timo Pisto

Julkinen puurakentaminen osana hiilineutraaliutta ja raaka-aineen resurssiviisautta

Suomen metsissä on puuta enemmän, kuin missään muualla maailmassa asukasta kohden mitattuna. Tähän on päästy metsien käsittelyä koskevien strategisten päätösten ansiosta. Niiden turvin metsiemme vuotuinen kasvu on pystytty liki kaksinkertaistamaan reilussa 50 vuodessa. Metsien kestäväällä käytöllä ja hoidolla on luotu hyvät edellytykset mekaanisen ja kemiallisen metsäteollisuuden kehitykselle maassamme.

Vaikka puuta jalostetaan meillä huomattavia määriä, on sen kotimainen käyttö rakentamisessa suhteellisen vähäistä. Tuotetusta sahatavarasta menee vientiin yli 70 % ja uusista kerrostaloista puurakenteisten osuus on alle 10%. Raaka-aineen saatavuuden näkökulmasta nämä luvut voisivat olla aivan hyvin 65% ja 20%. Vienti on hyväksi kansantaloudelle, eikä minkään muun suomalaisesta uusiutuvasta raaka-aineesta valmistetun rakennusmateriaalin vientitulo ole samaa suuruusluokkaa kuin sahatavaran.

Sahatavarasta tehdään myös korkeamman jalostusasteen tuotteita. Niitä tuloja, jotka valuvat ulkomaille sahatavaran jatkojalostamisesta pitäisi saada jäämään enemmän kotimaahan. Siten kotimaisesta raaka-aineesta saataisiin kotimaisella työllä enemmän lisäarvoa suomalaisille.

Sahatavarasta jalostetaan nykyään korkeiden kerrostalojen rakentamiseen soveltuvia erittäin suorituskykyisiä tuotteita, joista globaalisti potentiaalisimpana pidetään CLT:tä (cross laminated timber). Sillä voidaan korvata uusiutumattomasta raaka-aineesta valmistettuja betoni- ja teräsrakenteita. Uusista pientaloistamme rakennetaan jo tällä hetkellä neljännes hirsirakenteisina, mikä kertoo siitä, että uutta taloa suunnittelevilla on vaakakupissa muitakin asioita kustannusten lisäksi, kuten ympäristö- ja ilmastokysymykset.

Hallituksemme tavoitteena on kaksinkertaistaa puunkäyttö rakentamisessa hallituskautensa aikana. Tämä kunnianhimoinen tavoite on todettu eri keskusteluissa haasteelliseksi toteuttaa.

Julkisen rakentamisen merkitys tavoitteen saavuttamisessa on merkittävä monestakin syystä. Julkisen rakentamisen tarpeet ja potentiaali on huomattava. Kouluja, päiväkotia, terveysasemia, liikuntahalleja, teollisuustiloja ym. rakennuksia on kuntien ja kaupunkien päätöksentekoprosesseissa eri puolilla maata. Julkinen sektori on monella tapaa mukana myös muissa rakennushankkeissa esimerkiksi maankäytön, kaavoituksen ja rahoituksen myötä. Kunnat ja kaupungit voivat omilla päätöksillään ja ratkaisullaan osoittaa, miten ilmasto- ja resurssiviisasta rakentamista voidaan edistää.

Kunnat voivat lisätä puurakentamista ja puunkäyttöä myös strategisten päätösten ja toimenpideohjelmien avulla. Puun käytön edistämisen tahtotilan kirjaaminen kuntastrategiaan ohjaa hankintapäätöksiä ja niiden valmistelua kohti raaka-aineen resurssiviisautta ja hiilineutraaliutta. Kuntastrategian sitovuus on poliittista eikä siitä voi valittaa.

Julkisilla rakennushankkeilla on kansallisia heijastevaikutuksia aluetalouden, työllisyysasteen nousun, uusien investointien kohdentamisen, innovaatioiden syntyminen sekä niiden markkinoille pääsyn edistämisen ja kaupunkirakenteen kehityksen myötä. Julkisten rakennushankintojen arvo on maassamme vuositasolla jopa 7 miljardia euroa, josta julkisen uudisrakentamisen arvo on 1,5 miljardia euroa.

Suunnitteilla olevat biojalostamohankkeet kasvattavat kuitupuun kysyntää ja samalla saadaan myös tukkipuuta mekaanisen metsäteollisuuden tarpeisiin. Maaperä puutuoteollisuuden kasvulle, puun jalostusasteen nostamiselle ja puun käytön kasvattamiselle rakentamisessa on Lapissakin nyt otollinen. Julkisuuteen tulleet Lapin maakuntaan kohdistuvat mekaanisen puunjalostusteollisuuden investointiuutiset ovat lupaavia.

Puunkäytön kasvattaminen rakentamisessa edellyttää laajempia muutoksia myös asenteissa. Kehityksen ohjaaminen toivottuun suuntaan edellyttää tiivistä yhteistyötä ja päätöksiä niin julkiselta sektorilta kuin elinkeinoelämänkin eri osa-alueilta.

Suomen tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä on haastava, mutta ei mahdoton. Tavoitteeseen pääsemiseksi kotimaisen puunkäytön kasvattaminen rakentamisessa ja muissa pitkäkestoisissa tuotteissa on luonnollinen valinta pohjoisten havumetsiemme keskellä.

Kirjoittajat: Tytti Ahoranta, projektipäällikkö Kemin Digipolis Oy
Timo Pisto, metsäbiotalouskoordinaattori, Suomen metsäkeskus

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

